

Sınıf Öğretmeni Yetiştirmede Teknoloji Eğitimi (*)

Instructional Technology In Training Primary School Teacher

Muamber YILMAZ

G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara-TÜRKİYE e-mail: muammeryilmaz@gazi.edu.tr

ÖZET

Bireyin kişilik gelişiminde öğretmenlerin, özellikle sınıf öğretmenlerinin etkisi büyüktür. Toplumun ihtiyaç duyduğu insan gücünü yetiştirecek olan öğretmenlerin, çağdaş öğretmen standartlarına göre yetiştirilmiş olması gerekmektedir. Toplumun ihtiyaçlarının gelişen bilim ve teknolojiye bağlı olarak değişmesi, öğretmenleri bu değişime ayak uydurmada zorunlu hale getirmiştir. Çağdaş eğitim sisteminin hedefi; bilgiye ulaşma yollarını araştıran, öğrendiği bilgiyi nerede ve nasıl kullanacağını bilen, eleştirel düşünceye sahip bireyler yetiştirmektir. Bu da gelişen bilim ve teknolojiye bağlı olarak kendini daima yenileyen nitelikli öğretmenlerle mümkündür. Bu çalışma, sınıf öğretmenlerinin öğretim faaliyetleri sırasında teknolojik araç ve gereçlerden ne derecede yararlandıklarını ortaya koyan, bir literatür taramasıdır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim teknolojisi, öğretmen yetiştirme, sınıf öğretmeni

ABSTRACT

Teachers, especially primary school teachers play a big role in students' personality development. The teachers produce manpower which is society needs, must be educated according to contemporary teacher standards. Changing of the needs of society related to science and technology, forces teachers to keep up with this changing. The aim of the contemporary education system is to train up person who investigates ways of attaining knowledge, knows usage knowledge where and when, has critical thinking skill. This is possible only with teachers who always refresh themselves by means of science and technology. This study is based on literature review about usage of the primary school teachers technological material and equipment.

Key Words: Instructional technology, teacher training, primary school teacher

* Bu makale, 28-30 Eylül 2005 tarihleri arasında Pamukkale Üniversitesi'nde yapılan XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Giriş

Bilgi hiçbir zaman durağan olmamıştır; sürekli eski bilgilerin üzerine yeni bilgiler eklenmiştir. Yetiştirilecek insan tipinin çağın gerektirdiği bilgilerle donanması her eğitim sisteminin başlıca hedefleri arasında yer almaktadır. Bireyleri yetiştirecek öğretmenler olduğuna göre, öğretmenlerin çağın gerektirdiği bilgi ve teknolojiye sahip, değişmeye ayak uydurabilen kişiler olması gerekir.

Öğretimde teknolojiden yararlanmanın ayrı bir önemi vardır. Son yıllarda teknoloji ağırlıklı bir çok bilimsel çalışma yapılmakta, özellikle beyin ve öğrenme üzerinde çok ciddi çalışmalar göze çarpmaktadır. Bilim ve teknolojideki bu hızlı değişim birey ve toplum yaşamını da etkilemektedir. Çağdaş eğitim sisteminin hedefi, değişime açık, yaratıcı nitelikli, bilgiyi üreten ve kullanan bireyler yetiştirmektir. Bu hedefe ulaşmanın yolu ise nitelikli öğretmen yetiştirmekten geçer. Nitelikli öğretmen, gelişen bilim ve teknolojiyle doğru orantılı olarak daima kendini yenileyen, geliştiren bir kişiliğe sahiptir. Çağdaş niteliklerle donanmış öğretmenler elinde yetişecek olan yeni nesil, ülkeyi her yönden ileriye götürecektir bir nesil olacaktır.

Eğitim Teknolojisinin Önemi

Bilim ve teknolojideki gelişmeler eğitim uygulamalarında bir takım değişiklikleri de beraberinde gerektirmektedir. Öğrenme ortamında teknolojinin kullanımı giderek artmaktadır. Eğitim teknolojisi, öğretim süreciyle ilgili olup, belirlenen hedeflerin kazandırılmasına yardım eder. Ancak eğitim teknolojisi kavramı ile öğretim teknolojisi kavramı arasında farklılık vardır.

“Öğretim teknolojisi” “öğretim”in eğitimin bir alt kavramı olduğuna bağlı olarak ve belirli öğretim disiplinlerinin kendine özgü yönlerini dikkate alarak düzenlenmiş teknolojiyle ilgili bir terimdir. Örneğin “Fen öğretimi teknolojisi” gibi. “Eğitim teknolojisi” ise “insanın öğrenmesi” olgusunun tüm yönlerini içeren problemleri sistematik olarak analiz etmek, bunlara çözümler geliştirmek üzere ilgili unsurları (insan gücü, bilgi, yöntem, teknik, araç – gereç vb.) işe koşarak uygun tasarımlar geliştiren, uygulayan ve değerlendiren karmaşık bir süreçtir. “Eğitim teknoloji” terimi, öğrenme-

öğretme süreçleriyle ilgili bir disiplini vurgulamaktadır. Diğer yandan “öğretim teknolojisi” terimi ise bir konunun öğretiminde, öğrenmenin kılavuzlanması etkinliğini ifade etmektedir (Alkan, 1998:16).

Başka bir tanıma göre “Eğitim teknolojisi, maksatlı ve planlı bir öğretimi meydana getirecek olan öğeleri en verimli ve etkili olarak hizmete vermeyi öngörür” (Doğdu ve Arslan, 1993:7).

Öğretimde araç-gereç kullanmanın öğrenmeyi artırdığı tartışılmayacak bir gerçektir. Öğretim faaliyetleri sırasında araç-gereç kullanmanın sağladığı faydalar kısaca şöyle sıralanabilir:

- Çoklu öğrenme ortamı sağlarlar: Araç-gereçler öğrenme işlemine katılan duyu sayısını artırarak kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesine yardımcı olurlar (Yalın, 2003:82).

Çünkü yapılan araştırmalara göre zaman sabit tutulmak üzere kişiler okuduklarının %10’unu, işittiklerinin %20’sini, gördüklerinin %30’unu, hem görüp hem işittiklerinin %50’sini, söylediklerinin %70’ini, yapıp söylediklerinin %90’ını hatırlamaktadırlar (Çilenti, 1991:36).

- Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olurlar: Öğrenciler farklı öğrenme ihtiyaçlarına sahiptirler. Bu nedenle bütün öğrenciler aynı öğrenme-öğretme etkinliklerinden eşit derecede yararlanamazlar. Öğrencilerden bazıları dersi ve tartışmaları dinleyerek, bazıları görerek, bazıları okuyarak, bazı öğrenciler ise bilgiler farklı araç-gereçlerle sunulduğunda öğrenebilirler. Öğretimde kullanılan araç-gereç sayısı arttıkça her bir öğrencinin bireysel öğrenme ihtiyaçlarına uygun bir öğretim kanalının bulunması ihtimali de artar.
- Dikkat çekerler: Öğretim görsel-ışitsel araçlarla sunulduğu takdirde öğrencilerin dikkatini çekecek, öğrencide duygusal tepkiler yaratarak , öğrenciyi motive edecektir (Yalın, 2003:83).

İyi düzenlenmiş öğrenim çevresi ve araç-gereçlerle öğrencilerin öğrenmelerinin daha kalıcı ve daha etkili olması beklenir. Bireyin ne kadar çok duyu organına hitap edilirse öğrenme o derece iyi olur (Çilenti, 1991:57).

Olaya bu açıdan bakıldığında kişilerin yetenekli ya da yeteneksiz olarak nitelendirilmesi konusunda çok dikkatli olunması gerekmektedir. Çünkü bir çok kez “başarılı” ya da “başarısız” olmak, ana beyin modelinin yetersiz oluşundan değil, o kişinin ilişkiye girdiği diğer beyin modelleri veya temel programları ile uyuşup uyuşmamasının sonucunda ortaya çıkmaktadır. Karşılıklı iletişim sağlanamazsa, öğrenilenlerin beyinde tutulmaları ve sonradan hatırlanmaları da güç olacaktır (Vester, 1997:64-65).

Yetiştirilecek Öğretmen Tipi Nasıl Olmalıdır?

Toplumun oluşturan insan tipi, yetiştirilecek öğretmen tipiyle doğrudan ilgilidir. Çünkü toplumdaki bireylerin yetişmesinde öğretmenin önemi göz ardı edilemez bir gerçektir. Hedef bilgi toplumuna insan yetiştirmekse, öğretmenlerin bilgi toplumu insanına örnek olabilecek nitelikte donatılmış olması gerekir.

Eğitim sistemi bir toplumun organizmasıdır. Öğretmen ise bu organizmanın hayat damarıdır. Çünkü toplumdaki nitelikli insan gücünü yetiştiren öğretmendir. Topyekün kalkınma ancak bu nitelikli insan gücüyle mümkün olabilmektedir (Dikmen, 1998:10).

Halen uygulanmakta olan öğretmen yetiştirme modelimiz şöyledir:

a) Her kademe için öğrenim süresi en az 4 yıldır. Bu süre içerisinde öğretmen olarak yetiştirilecek olan bir kişi genel kültür, alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi olmak üzere üç boyutta yetiştirilir.

b) Programlarda bütünlük esastır. Bunun için yarıyıl ve kredi sistemleri uygulanır, seçmeli derslere yer verilir ve uygulama okulları önceden belirlenir (Ataunal, 2000:81).

Öğrencinin sosyalleşmesi ve toplumsal kültürün öğrenciye aktarılması için öğretmenin toplumun kültürel özelliklerini bilmesi gerekir (Erden, 1998:43). Bu da genel kültürle ilgili derslerin verilmesiyle sağlanmaktadır.

Herhangi bir meslekte söz edilebilmesi için o mesleğin alan bilgisinin olması gerekir. Örneğin bir doktorun tıp bilgisi o mesleğin alan bilgisidir. Bu bilgiler olmaksızın kişinin o mesleği yerine getirmesinden bahsedilemez. Eğer öğretmenlik mesleğinden bahsediliyorsa genel kültür ve alan bilgisi boyutuna bir de öğretmenlik meslek bilgisi boyutunu eklemek gerekir. Çünkü öğretmen olacak kişinin kime, niçin, nerede ve nasıl öğreteceği gibi soruların cevabını vermesi gerekir. Bu da öğretmen adaylarının, öğretmenlik meslek bilgisiyle ilgili dersleri almasıyla mümkündür. Dört yıllık lisans programında öğretmen adaylarına 18 kredi genel kültür, 90 kredi alan bilgisi ve 36 kredi öğretmenlik meslek bilgisi verilmektedir (Küçükahmet ve diğerleri, 2002:5-9).

Yabancı ülkelerin (ABD, İngiltere, Fransa ve Almanya) öğretmen yetiştirme sistemlerinin ortak ilkeleri ise şöyledir:

- ✓ Öğretmenin lisans üstü bir eğitimle yetiştirilmesi esastır.
- ✓ Öğretmenlik eğitime kabul, özel koşullar ve belirli standartlarla yapılmaktadır.
- ✓ Uygulama, öğrenim süresi boyunca en az bir yarı yıl yoğun biçimde yapılmaktadır. Stajlar ciddi bir sınav ile değerlendirilmektedir.
- ✓ Okul temelli etkinliklere ve öğretmenlik uygulamalarına ağırlık verilmektedir.
- ✓ Esas olan öğretmenlik eğitiminin niteliğidir.
- ✓ Öğretmenlik eğitiminde klasik yöntem ve değerlendirme yerine doğrudan yaşantıya dayanan yöntem ve değerlendirme anlayışı hakimdir (Ataunal, 2000:85-86).

Bugün uygulanmakta olan sınıf öğretmenliği lisans programda 3 kredilik (2 saat teorik, 2 saat uygulama) öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme dersi yer almaktadır. Bu derste öğretmen adayı öğrencilere:

- Çeşitli öğretim teknolojilerinin özellikleri,
- Öğretim teknolojilerinin öğretim sürecindeki yeri ve kullanımı,
- Öğretim teknolojileri yoluyla öğretim materyallerinin (çalışma yaprakları, saydamlar, slaytlar, video, bilgisayar temelli ders materyali, vb.) geliştirilmesi,

- Çeşitli nitelikteki materyallerin değerlendirilmesi konuları gösterilmektedir

(http://yok.gov.tr/egitim/ogretmen/ogretmen_yetistirme_lisans/sınıfog.doc).

Uçar (1999), öğretmenlerin büyük bir kısmının hizmet öncesi eğitimlerinde öğretim teknolojileri konusunda yeterli bilgi ve becerilerle donatılmadığını için öğretim süreçlerinde teknolojiyi kullanma konusunda eksiklikleri olduğunu belirtmiştir. Bunun nedenleri arasında da öğretmen yetiştiren kurumlarda eğitim teknolojisi ile ilgili verilen derslerin yeterli olmamasının sayılabileceğini vurgulamıştır. Sınıf öğretmenlerinin teknolojiyi kullanma ve çağa ayak uydurabilmeleri için lisans programında yer alan “öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme dersi” yeterli midir? önce bunun tartışılması gerekir.

Çağımızın öğretmen tipi; insan haklarına saygılı, içinde yaşadığı toplumu çağdaş medeniyetin üst seviyelerine taşımayı hedef edinen öğretmendir (Şimşek, 2002:7). Acaba bizim yetiştirdiğimiz öğretmen tipi, çağdaş öğretmen standartını ne derece karşılamaktadır? Eğitim fakültesinden mezun olan kişiler, bizi çağdaş uygarlık düzeyine çıkaracak bireyleri yetiştirecek kişilerse, bunların çağdaş bilgi toplumunun öngördüğü özelliklere sahip bireyler olması gerekir.

Çağın gerektirdiği öğretmen profiline uygun olarak öğrenci tipi değişikliğe uğramaktadır. Artık kalın kitapları ezberleyen, kuru bilgilerle donanan, öğrendiği bilgileri nerede, nasıl kullanacağını bilmeyen öğrenci yerine; hangi bilgiyi nereden, nasıl elde edeceğini bilen, eleştirel düşünceye sahip öğrenci, bilgi çağının öğrenci tipidir (Şimşek, 2002, 7).

Öğretmenlik özel bir hizmet öncesi eğitimi gerektiren ve sürekliliği olan bir meslektir. Ancak zaman içinde öğrenci sayısındaki patlamalar, öğretmen açığının değişik kaynaklardan sağlanmasını zorunlu kılmış, öğretmenin toplumdaki statü ve niteliği geriletilmiştir. Bu ise eğitim seviyesinin düşmesine neden olmuştur. Nitelikli bir öğretmen yetiştirmek için şu tedbirlerin alınması gerekir:

- Türk toplumunu her türlü değişme, gelişme ve yenileşmeden haberdar edecek, yetişmekte olan nesilleri hayata ve üst öğrenime hazırlayacak, ülkemizin her türlü

şartlarına uyum sağlayabilecek bir öğretmen modelinin ortaya konması için Bakanlık ve üniversiteler sıkı bir işbirliği içinde çalışmalıdırlar.

- Öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretmenlik ruhunun verilmesi sağlanmalıdır.
- Öğretmen adayları, öğretmenlik sürelerinin en az %25'ni, sosyo-ekonomik ve kültürel durumu farklı şehir ve köy okullarında uygulama yaparak kullanmalıdırlar.
- Öğretmen yetiştirme ülkenin gerçek taleplerine dayalı olmalı, nitelik boyutundan asla tavizde bulunulmamalıdır.
- Öğretmen yetiştiren kurumların programlarını geliştirmeye yönelik araştırmalar yapılmalıdır.
- Öğretmen Eğitimi Genel Müdürlüğü, öğretmenlerin kendilerini meslekte yenileyebilmeleri için yazılı-basılı kaynak sağlayacak bir fonksiyona kavuşturulmalıdır (Kaplan, 1994:19-24). 1996 yılında yapılan XVI. Milli Eğitim Şurasında: “Bireylerin teknolojiyi tanıyan, uygulayan ve geliştirilen insanlar olarak yetiştirilmesi” kararı alınmıştır. Bu karar doğrultusunda içinde yaşanan çağa ve toplumun ihtiyaçlarına göre öğretmen yetiştirmek ve öğretmenlerin eğitim teknolojilerinden yeterince yararlanmalarını sağlamak gerekmektedir.

Öğretmen ve Eğitim Teknolojisi

Günümüzde, bilim ve teknolojinin gelişim hızı akıl almaz bir boyuta ulaşmıştır. Bilim ve teknoloji toplumu, toplumun beklentilerini, hatta kültürünü değiştirmektedir. Eğitim veren kurumlar ve kişiler de bu değişime ayak uydurmak durumundadır. Öğretmenlerin hizmet öncesinde çok iyi eğitilmiş olması, hizmet içinde de bu niteliğini koruyabilmesi için gelişen bilim ve teknolojiden yararlanması esastır.

Yeni teknolojilerin eğitim alanına aktarılarak kullanılması, eğitim öğretim kalitesinin yükseltilmesi açısından son derece önemlidir. Eğitimde çağdaş teknolojinin kullanılması, öğrencilerin daha kolay, daha hızlı öğrenmelerini, aynı zamanda öğretmenlerin iş doyumunu sağlayacaktır. Çağdaş eğitimde öğretmen ve teknolojinin birbirini bütünlemesi, eğitim öğretimde kalitenin artmasına yardımcı olacaktır. Davis

(2003), öğretmen eğitiminde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmanın, toplumun bilgi çağında gereksinim duyduğu insan nitelikleri ile donatılmasına yardımcı olacağını belirtmiştir.

Eğitim teknolojisi, bilim ve teknolojiadaki gelişmeleri, yapılan icatları eğitim-öğretim faaliyetleri içerisinde kullanmayı amaçlar. Bunun neticesinde teknolojik yenilikleri takip eden ve yeniliklere uyum sağlayan bireylerin yetişmesi sağlanmış olur. Bugünün eğitim sisteminde öğretmenin rolü değişmiştir. Artık öğretmen öğrenciye bilgi aktarmak yerine, bilgiye ulaşma yollarını gösteren bir rehber durumundadır. Buna paralel olarak öğretmenlerin yetiştirilmesi de değişmiştir.

Eğitim sistemini toplumdan ve toplumsal gereksinimlerden bağımsız olarak düşünmek mümkün değildir. Bütün ülkeler değişen modern üretim tarzlarına ve metotlarına cevap verecek tarzda okul ve öğretim etkinliklerini düzenlemektedirler. Çağımızdaki ekonomik, sosyal ve teknolojik alandaki hızlı değişimler toplumsal ve eğitimsel kurumları da etkilemekte, eğitim sistemleri de kendilerini yenileme ihtiyacı hissetmektedirler (Duman, 1991:1).

Teknoloji ne kadar gelişmiş olursa olsun sınıf ortamı öğretmensiz yürütülemez. Önemli olan bu hızlı gelişim karşısında öğretmenin nasıl bir tutum alacağıdır. Yapılan araştırmalar gelişen ve değişen bilim ve teknoloji karşısında sınıf öğretmenlerinin kendilerini bu gelişmelere göre yetiştiremediklerini ve eğitim teknolojilerini kullanmaları konusunda önemli sayılabilecek miktarda eksikliklerinin olduğu göstermektedir.

Uçar (1998), Uşak ili ilköğretim okullarında görev yapan 198 öğretmen üzerinde “İlköğretimde Ders Araç Gereçleri Kullanma Konusunda Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi” konulu araştırmasında, öğretmenlerin öğretim materyalleri kullanmanın önemini bildiklerini ancak, değişen teknolojiye haberdar olmadıklarını, %91'nin materyal kullanmalarının düşük olduğunu ve ders aletleri sağlama merkezinden faydalanamadıklarını belirtmiştir.

Dursun (1999), “Öğretmenlerin Bilgisayar Destekli Öğretime İlişkin Yeterlilikleri ve Eğitim İhtiyaçlarının Saptanması” konulu araştırmasını Eskişehir MLO’da görev yapan 80 öğretmen ve yönetici üzerinde yapmıştır. Araştırma sonucunda; öğretmenlerin %32.4’ü bilgisayar kullanma konusunda kendilerini yeterli görmediklerini, %70’nin uzun süreli hizmet içi eğitim kurslarına katılmaları gerektiğini düşündüklerini ortaya koymuştur. Araştırmaya alınan öğretmenlerin hemen hemen tamamının hizmet içi eğitim kurslarına katıldıklarını fakat aldıkları eğitimin yetersiz olduğunu ifade etmiştir.

Şahin (2000), 304 sınıf öğretmeni üzerinde yaptığı “Sınıf Öğretmenlerinin, Öğretim Sürecinde Eğitim Teknolojileri ve Uygulamalarına İlişkin Etkinlikleri Yerine Getirirken Karşılaştıkları Problemler” isimli araştırmasında, sınıf öğretmenlerinin istenilen nitelikte eğitim teknolojisinden yararlanamadıklarını ortaya koymuştur. Eğitim teknolojisi kullanımının istenen düzeyde olmamasının nedeni olarak, müfredatın özellikleri, müfettişlerin yeteri kadar rehberlik etmeyişi, araç-gereçlere ulaşmanın zorluğu ve Milli Eğitim Bakanlığının ilgili birimlerinin çalışmalarının yetersiz oluşunu vurgulamıştır.

Coşkun (2001), ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersinde teknoloji kullanım durumlarını araştırmış, araştırma sonucunda; ilköğretim okullarının bir çoğunda yeteri kadar teknolojik araç-gerecin bulunmadığı, okullarda bulunan bilgisayarların dörtte birinin idari amaçlı kullanıldığı, sınıf öğretmenlerinin %42.9’nun eğitimle ilgili teknolojik araç-gereçleri kullanmadığı, ancak %17’sinin bu araçları kullandığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin teknolojik araç-gereç kullanmamalarının nedenleri arasında istenilen araç-gereçlerin okulda olmayışı ve öğretmenlerin bu araçları tanımaması yer almaktadır.

İşman (2001) ise Sakarya ili ilköğretim okullarında görev yapan 137 öğretmenin eğitim teknolojileri yönünden yeterliliklerini araştırmış, klasik öğretim materyallerinin orta seviyede, yeni teknolojilerin ise çok az seviyede kullanıldığını ortaya koymuştur.

Karlı ve diğerleri (2002) tarafından yapılan “Eğitim Yöneticileri ve Öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri Kullanma Düzeyleri ve Bilişim Teknolojilerinden

Yararlanmalarını Engelleyen Nedenler” isimli araştırmada yeni teknoloji ürünü araç gereçlerin kullanılma durumları incelenmiştir. İnceleme sonucunda öğretmenler ve yöneticilerin bilişim teknolojilerini kullanabilme yeterliliklerinin çok düşük olduğu, yöneticilerin paket programları kullanma konusunda çok yetersiz olduğu, yeni teknolojilere ilginin çok az olduğu, internet imkanından hiç yararlanılmadığı görülmüştür.

Başaran (2003), Yozgat ili Sorgun ilçesinde görev yapan 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinden 80 öğretmen üzerinde yaptığı araştırmada; sınıf öğretmenlerinin Türkçe dersinde öğretim materyali kullanma durumlarını incelemiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin Türkçe dersinde ders kitabı ve yazı tahtasının dışında diğer öğretim materyallerini kullanma oranlarının çok düşük ve teknolojik araç gereç kullanma durumlarının yetersiz olduğunu ifade etmiştir.

Yukarıdaki araştırmalardan da anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenlerinin derste teknolojik araç-gereç kullanma konusunda yetersiz durumda oldukları söylenebilir. Öğretmenlerin bazıları araç-gereç yokluğundan şikayet ederken, bazıları da mevcut araç-gereci bozarım korkusuyla kullanmamaktadır. Öğretmeni teknolojik araç- gereç kullanmaya ikna etmek ve öğretmenin araç-gereç kullanmaya karşı geliştirdiği olumsuz tutumları değiştirmek gerekmektedir. Öğretmenlerin bir eksiliği de materyali doğru kullanmayı bilmemesidir. Sınıfında tepegöz kullanan öğretmen yüzünü perdeye dönüp dersini işlemekte ve dersini öğretim materyalleri ile işlediğini söylemektedir.

Türkiye’de teknoloji eğitiminin önemi anlaşılmaş değildir. Bu eğitime, günümüzde de çoğu durumda, teknoloji kavramından uzakta, geleneksel bir anlayışla bakılmakta; teknoloji çağında teknoloji kültüründen yoksun bir işleyiş sürmektedir. Bunun önemli nedenlerinden birisi, okul yönetici ve denetleyicilerinin konuya yabancı olmaları; ikincisi ise, alanda görevli öğretmenlerin eğitim yetersizliğidir. Öğretmen yetiştirme nicelik ve nitelik olmak üzere iki ana boyutu vardır. Türkiye’deki geçmiş örnekler göstermektedir ki, niteliği görmezden gelerek sadece nicelik boyutunu öne çıkaran uygulamalar, öğretmen sorununu tek boyutlu ele alan uygulamalardır. Bu uygulamalar, eğitim kalitesini geliştirmeden çok, geriye götüren etkiler yaratmaktadır. Böylece,

biçimsel olarak öğretmen gereksinimi karşılanmış görünürken; sisteme giren niteliksiz işgücü, eğitim sisteminin ürününün de niteliksiz olmasına yol açmaktadır. Bu bakımdan, teknoloji eğitiminde ihtiyaç duyulan öğretmen gereksiniminin karşılanmasında nicelik kadar nitelik boyutu üzerinde de durulması gereklidir (Uluğ, 2000:8).

Öğretmenler, günümüzde meydana gelen değişimleri yakından takip eden ve değişime en fazla uymak zorunda kalan kesim olmuştur. Diğer insanlar gibi öğretmenler de günümüz küresel ortamında hem geçmişteki olaylar hem de şu anda ortaya çıkan olayların getirdiği etkilerle mücadele etmek zorundadırlar. Bu ortamda öğretmenlerin görevi, çocuklar ve gençleri yaşadıkları toplumun kimliğini korumak ve aynı zamanda sözü edilen küresel dünyaya onları hazırlamak gibi karmaşık öğeleri içermektedir. Bu da öğretmenlere yeni yükler getirmektedir. Öğretmenlerin bu yükü kaldırabilmeleri için kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir (Güven, 2001:21). Eğer kaliteli bir yapı oluşturmak istiyorsak, kaliteli malzeme kullanmak durumundayız.

Sonuç ve Öneriler

Öğretmen, bir ülkenin geleceğini tayin edecek kişidir. Çünkü toplumun bütün bireyleri onların ellerinde yoğrulur ve şekil almakta ve ülkenin eğitim felsefesi doğrultusunda yetişmektedirler. Çağımızda bilim ve teknoloji muazzam bir hızla değişmekte ve gelişmektedir. Her geçen gün eskiler yenilenmekte ve değişikliğe uğramaktadır. Bütün bu değişiklikler insanları daha rahat yaşamaya götürmektedir. Bu durum içerisinde öğretmenin görevlerinde de büyük değişiklikler olmaktadır.

Mevcut durumda sınıf öğretmenlerinin eğitim teknolojilerinden yararlanma konusunda çok ciddi eksikliklerinin olduğunu söylemek mümkündür. Bu yüzden eğitim fakültelerinde okutulmakta olan “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersi”ne gereken önem verilmelidir. Gerekirse konuyla ilgili ders sayısı artırılmalıdır. Sınıf öğretmenlerinin özellikle teknolojik araç-gereç kullanmama konusundaki nedenlerinin ortaya konması gerekir. Eğer araç-gereç kullanmaya karşı öğretmenlerin olumsuz tutumları varsa bunların giderilmesi yoluna gidilmelidir. Öğretmenlerin meslek yaşamları boyunca teknolojik gelişmeleri yakından takip edebilmeleri için öğretmenlere

yönelik hizmet içi eğitim kursları açılmalıdır. Bu sayede öğretmenler araç-gereç kullanımı hakkında bilgiye sahip olacaklar; bunun neticesinde “Bu aracı kullanırsam bozarım” düşüncesi öğretmenin kafasından silinecektir. Ayrıca öğretmenlerin eğitim teknolojilerinden yararlanmalarını sağlamak için okul idarecilerine de gerekli bilgilendirmeler yapıp, seminerler düzenlenmelidir. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki eğitim teknolojisi ile ilgili birimler daha etkin hale getirilerek, öğretmenlerin eksikliklerinin giderilmesine çalışılmalıdır. Öğretmen yetiştirilmesinin standartları belirlenmelidir.

Teknolojinin gelişmesi ezberci program anlayışından kurtulup, aktif öğrenme prensiplerine göre program hazırlanmasını ve bu doğrultuda öğretmen yetiştirmeyi öngörmektedir. Çağdaş eğitimin hedefi, bilgiyi üreten, bilgiyi kullanan, yaratıcı nitelikli insan yetiştirmekse, öğretmenlik anlayışının da bu hedefi benimsemiş ve bu hedefe ulaşma çabasında olması gerekir.

Kaynaklar

- Alkan, C. (1998). *Eğitim Teknolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ataünal, A. (2000). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş veya Nasıl Bir Öğretmen*. Ankara: 20 Mayıs Eğitim Kültür ve Sosyal Dayanışma Vakfı Yayını.
- Başaran, M. (2003). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıflarda Öğretmenlerin Türkçe Derslerinde Öğretim Materyalleri Kullanma Durumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Coşkun, S. (2001). *İlköğretim Okulu 4. ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Materyal/Teknoloji Kullanım Durumu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çilenti, K. (1991). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Davis, N. (2003). Technology in Teacher Education in the USA: What Makes For Sustainable Good Practice. *Technology, Pedagogy and Education*, 12, 59-73.
- Dikmen, S. (1998). *Sınıf Öğretmeni Rehberi*. Ankara.
- Doğdu, S. ve Arslan, Z. (1993). *Eğitim Teknolojisi Uygulamaları ve Eğitim Araç Gereçleri*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Basımevi.
- Duman, T. (1991). *Türkiye’de Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme (Tarihi Gelişimi)*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

- Dursun, F. (1999). *Öğretmenlerin Bilgisayar Destekli Öğretime İlişkin Yeterlilikleri ve Eğitim İhtiyaçlarının Saptanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Güven, İ. (2001). Öğretmen Yetiştirme Uluslararası Boyutu (Unesco 45. Uluslararası Eğitim Kongresi). *Milli Eğitim Dergisi*, 150, 20-27.
- <http://yok.gov.tr/egitim/ogretmen/ogretmen_yetistirme_lisans/simfог.doc> (2005, Eylül 8).
- İşman, A. (2002). Sakarya Öğretmenlerin Eğitim Teknolojileri Yönünden Yeterlilikleri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 9-40.
- Kaplan, H. (1994). Öğretmen Yetiştirmede Milli Eğitim Bakanlığı Nasıl Bir Öğretmen Tipi Görmek İstiyor. *Nasıl Bir Öğretmen İstiyoruz Paneli*, Elazığ, 9-24.
- Karlı, M.D. ve Diğer. (2002). Eğitim Yöneticileri Ve Öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri Kullanma Düzeyleri Ve Bilişim Teknolojilerinden Yararlanmalarını Engelleyen Nedenler. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 176-188.
- Küçükahmet, L. ve Diğer. (2002). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Şahin, M. (2000). *Sınıf Öğretmenlerinin, Öğretim Sürecinde Eğitim Teknolojileri ve Uygulamalarına İlişkin Etkinlikleri Yerine Getirirken Karşılaştıkları Problemler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Şimşek, N. (2002). *Derste Eğitim Teknolojisi Kullanımı*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Uçar, M. (1999). İlköğretimde Ders Araç-Gereçlerinin Kullanımı Konusunda Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3.
- Uçar, M. (1998). *İlköğretimde Ders Araç Gereçleri Kullanımı Konusunda Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Uluğ, F. (2000). İlköğretimde Teknoloji Eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 146, 3-8.
- Vester, F. (1997). *Düşünmek, Öğrenmek, Unutmak*. (Çev. Aydın Arıtan), İstanbul: Arıtan Yayınevi.
- Yalın, H.İ. (2003). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Nobel Yayınları.